

Βρυξέλλες, 10 Μαΐου 2019
(OR. en)

7672/2/19
REV 2

AGRI 159
ENV 313
CLIMA 84
ONU 31

ΣΗΜΕΙΩΜΑ

Αποστολέας: Προεδρία
Αποδέκτης: Συμβούλιο

Αριθ. εγγρ. Επιτρ.: 15011/18

Θέμα: Καθαρός πλανήτης για όλους: Ένα ευρωπαϊκό, στρατηγικό, μακρόπνοο όραμα για μια ευημερούσα, σύγχρονη, ανταγωνιστική και κλιματικά ουδέτερη οικονομία» - γεωργικές πτυχές
- *Ανταλλαγή απόψεων*

1. Στις 28 Νοεμβρίου 2018, η Επιτροπή εξέδωσε την ανακοίνωση «Καθαρός πλανήτης για όλους: Ένα ευρωπαϊκό, στρατηγικό, μακρόπνοο όραμα για μια ευημερούσα, σύγχρονη, ανταγωνιστική και κλιματικά ουδέτερη οικονομία».
2. Η ανακοίνωση παρουσιάστηκε στο Συμβούλιο στις 19 Δεκεμβρίου 2018 («Ενέργεια») και στις 20 Δεκεμβρίου 2018 («Περιβάλλον»). Πραγματοποιήθηκαν συζητήσεις προσανατολισμού στο Συμβούλιο στις 18 Φεβρουαρίου 2019 («Ανταγωνιστικότητα»), στις 4 Μαρτίου 2019 («Ενέργεια») και στις 5 Μαρτίου 2019 («Περιβάλλον»). Το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο συζήτησε για την κλιματική αλλαγή στις 21-22 Μαρτίου 2019¹.

¹ 1/19.

3. Η Ομάδα «Περιβάλλον» συζητά για την ανακοίνωση και την εμπεριστατωμένη ανάλυση που την συνοδεύει από τον Ιανουάριο του 2019. Κλήθηκαν αντιπρόσωποι από την Ομάδα «Οριζόντια Γεωργικά Θέματα» (μεταρρύθμιση της ΚΓΠ) να συμμετάσχουν στη συνεδρίαση της Ομάδας «Περιβάλλον» που πραγματοποιήθηκε στις 5 Φεβρουαρίου 2019, όταν η Επιτροπή παρουσίασε πτυχές της ανακοίνωσης και της εμπεριστατωμένης ανάλυσης σχετικές με τη γεωργία.
 4. Η Προεδρία σκοπεύει να διεξαγάγει συζητήσεις σε όλες τις σχετικές συνθέσεις του Συμβουλίου με θέμα τη συμβολή των αντίστοιχων τομέων πολιτικής στο συνολικό όραμα.
 5. Προκειμένου να καθοδηγήσει τη ανταλλαγή απόψεων των υπουργών κατά το Συμβούλιο Γεωργίας και Αλιείας της 14ης Μαΐου 2019, η Προεδρία συνέταξε το ενημερωτικό έγγραφο και διατύπωσε την ερώτηση που περιέχεται στο Παράρτημα του παρόντος σημειώματος.
-

**Καθαρός πλανήτης για όλους: Στρατηγικό μακρόπνοο όραμα για μια κλιματικά ουδέτερη
οικονομία - γεωργικές πτυχές**

Έγγραφο της Προεδρίας και ερώτηση για τους υπουργούς

1. Η γεωργία μπορεί να διαδραματίσει σημαντικό ρόλο στη διαδικασία μετάβασης της ΕΕ σε μια οικονομία ουδέτερη από άποψη εκπομπών αερίων του θερμοκηπίου. Η ανακοίνωση αναγνωρίζει τον ουσιαστικό ρόλο της γεωργίας, δεδομένου ότι είναι υπεύθυνη για περίπου το 10 % των εκπομπών αερίων του θερμοκηπίου της ΕΕ. Ταυτόχρονα, η γεωργία, μαζί με τη δασοπονία, αποτελεί επίσης καταβόθρα διοξειδίου του άνθρακα. Το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο, τον Οκτώβριο του 2014, κατέληξε στο συμπέρασμα ότι οι πολλαπλοί στόχοι του τομέα της γεωργίας και της χρήσης γης, όπου η δυνατότητα μετριασμού είναι χαμηλότερη, πρέπει να αναγνωριστούν, όπως επίσης και να διασφαλιστεί η συνοχή μεταξύ των στόχων της Ένωσης για την επισιτιστική ασφάλεια και την κλιματική αλλαγή. Η τρέχουσα κοινή γεωργική πολιτική (ΚΓΠ) συμβάλλει ήδη στους στόχους για το κλίμα και οι προτάσεις για τη μελλοντική ΚΓΠ θέτουν ακόμη πιο φιλόδοξους σχετικούς στόχους. Η μετάβαση σε μια κλιματικά ουδέτερη οικονομία προβλέπει μετασχηματισμούς στον γεωργικό τομέα που θα επιτρέψουν στην ΕΕ να εγγυηθεί την επισιτιστική ασφάλεια, συμβάλλοντας παράλληλα στην επίτευξη των στόχων για το κλίμα.
2. Η ΕΕ βρισκόταν πάντοτε στην πρώτη γραμμή των προσπαθειών να αντιμετωπιστούν τα αίτια της κλιματικής αλλαγής και καταβάλλει προσπάθειες να βρεθεί μια συντονισμένη λύση σε παγκόσμιο επίπεδο στο πλαίσιο της συμφωνίας των Παρισίων. Για τον σκοπό αυτό, τον Ιούνιο του 2017 το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο επιβεβαίωσε με έμφαση τη δέσμευση της ΕΕ και των κρατών μελών για επίτευξη των στόχων της συμφωνίας των Παρισίων και στις 22 Μαρτίου 2018 κάλεσε την Ευρωπαϊκή Επιτροπή να υποβάλει, μέσα στο πρώτο τρίμηνο του 2019, πρόταση στρατηγικής για τη μακροπρόθεσμη μείωση των εκπομπών αερίων του θερμοκηπίου στην ΕΕ, σύμφωνα με τη συμφωνία των Παρισίων, λαμβάνοντας υπόψη τα εθνικά σχέδια.

3. Στις 28 Νοεμβρίου 2018, η Επιτροπή εξέδωσε την ανακοίνωση «Καθαρός πλανήτης για όλους: Ένα ευρωπαϊκό, στρατηγικό, μακρόπνοο όραμα για μια ευημερούσα, σύγχρονη, ανταγωνιστική και κλιματικά ουδέτερη οικονομία»². Η ανακοίνωση παρουσιάζει ένα όραμα για τον τρόπο με τον οποίο η ΕΕ θα μπορούσε να συνεισφέρει μακροπρόθεσμα στην επίτευξη των στόχων της συμφωνίας των Παρισίων. Σκοπός της ανακοίνωσης είναι να ξεκινήσει μια ευρεία συζήτηση, με τη συμμετοχή ευρωπαϊκών φορέων λήψης αποφάσεων και Ευρωπαίων πολιτών, ώστε να εξεταστεί πώς θα πρέπει να προετοιμαστεί η Ευρώπη με ορίζοντα το 2050.

Βάσει των ανωτέρω, αναμένεται ότι η ΕΕ θα μπορέσει να εγκρίνει και να υποβάλει τη μακροπρόθεσμη στρατηγική της στη Σύμβαση-πλαίσιο των Ηνωμένων Εθνών για την κλιματική αλλαγή (UNFCCC) έως το 2020, όπως ορίζεται στη συμφωνία των Παρισίων.

4. Η ανακοίνωση αναδεικνύει τους μετασχηματισμούς που απαιτούνται σε όλους τους τομείς της οικονομίας, συμπεριλαμβανομένης της γεωργίας, ώστε να επιτευχθεί η μετάβαση σε μια οικονομία με μηδενικές εκπομπές αερίων του θερμοκηπίου. Σύμφωνα με αυτή, η μετάβαση θα πρέπει να είναι κοινωνικά δίκαιη τόσο για τους πολίτες όσο και για τις περιφέρειες, να βελτιώσει την ανταγωνιστικότητα και να διασφαλίσει βιώσιμη ανάπτυξη και θέσεις απασχόλησης.
5. Η ανακοίνωση προτείνει οκτώ σενάρια για την ΕΕ που θα μπορούσαν να επιτύχουν μείωση των εκπομπών αερίων του θερμοκηπίου από -80% έως το 2050 (σε σύγκριση με το 1990) έως μηδενικές εκπομπές αερίων του θερμοκηπίου έως το 2050. Τονίζεται ότι οι τομείς της γεωργίας και της δασοπονίας είναι μοναδικοί επειδή δεν εκπέμπουν μόνο, αλλά και απορροφούν CO₂ από την ατμόσφαιρα. Η ετήσια αυτή απορρόφηση σήμερα είναι πολύ σημαντική, αφού πρόκειται για καθαρή καταβόθρα περίπου 300 εκατ. τόνων CO₂ στην ΕΕ. Η ποσότητα αυτή δεν είναι αρκετή ώστε να αντισταθμίσει τις εναπομένουσες εκπομπές χωρίς τη λήψη πρόσθετων μέτρων για την ενίσχυση του ρόλου της γης μας. Επομένως, πρέπει να διερευνηθούν περαιτέρω δράσεις σχετικά με το πώς η βιομάζα μπορεί να χρησιμοποιηθεί με βιώσιμο τρόπο βελτιώνοντας παράλληλα τη φυσική καταβόθρα μας ή σε συνδυασμό με τη δέσμευση και την αποθήκευση διοξειδίου του άνθρακα αφού και οι δύο τρόποι μπορούν να οδηγήσουν σε αυξημένες αρνητικές εκπομπές. Η ανακοίνωση υποδεικνύει ότι η επίτευξη μηδενικών εκπομπών αερίων του θερμοκηπίου θα απαιτήσει μεγιστοποίηση του δυναμικού των επιλογών της τεχνολογίας και της κυκλικής οικονομίας και την ευρείας κλίμακας ανάπτυξη των φυσικών καταβοθρών διοξειδίου του άνθρακα, μεταξύ άλλων στους τομείς της γεωργίας και της δασοπονίας.

² 15011/18.

6. Για να εξασφαλιστεί η πορεία για μια οικονομία μηδενικών εκπομπών αερίων του θερμοκηπίου, η ανακοίνωση περιγράφει επτά δομικά στοιχεία, εκ των οποίων το ένα συνδέεται πιο συγκεκριμένα με τη γεωργία από τα άλλα: να αξιοποιηθούν πλήρως τα οφέλη της βιοοικονομίας και να δημιουργηθούν βασικές καταβόθρες διοξειδίου του άνθρακα. Όσον αφορά αυτό το δομικό στοιχείο, επισημαίνεται ότι με έναν αυξανόμενο πληθυσμό, η γεωργία και η δασοπονία της ΕΕ θα πρέπει να παρέχουν επαρκή τρόφιμα, ζωοτροφές και ίνες. Οι εκπομπές αερίων του θερμοκηπίου από τη γεωργική παραγωγή που δεν περιλαμβάνουν CO₂ μπορούν να μειωθούν με αποδοτικές και βιώσιμες μεθόδους παραγωγής. Η ψηφιοποίηση και οι έξυπνες τεχνολογίες αποτελούν τη βάση για μια γεωργία ακριβείας. Η καινοτομία διαδραματίζει ολοένα και σημαντικότερο ρόλο και συμβάλλει στην αύξηση της παραγωγικότητας. Τα αποθέματα άνθρακα σε γεωργικά εδάφη μπορούν να αυξηθούν, για παράδειγμα, μέσω καλλιέργειας μηδενικής άροσης και χρήσης καλλιεργειών κάλυψης. Η διατήρηση και η περαιτέρω αύξηση της φυσικής καταβόθρας των δασών, των εδαφών και των γεωργικών εκτάσεων είναι ζωτικής σημασίας.
- Ένα άλλο δομικό στοιχείο, η ανταγωνιστική βιομηχανία της ΕΕ και η κυκλική οικονομία ως πρωταρχικοί παράγοντες για τη μείωση των εκπομπών αερίων του θερμοκηπίου, αναφέρεται στην αποδοτική από πλευράς πόρων χρήση των πρώτων υλών και της βιομάζας.
7. Στο πλαίσιο του μακροπρόθεσμου οράματος της Επιτροπής, προτείνεται η δημιουργία ενός ευνοϊκού πλαισίου για την τόνωση της μακροπρόθεσμης μετάβασης. Ορισμένα από τα στοιχεία αυτού του πλαισίου είναι η έρευνα, η καινοτομία και οι επενδύσεις. Όσον αφορά τις οικονομικές και κοινωνικές επιπτώσεις, επισημαίνεται ότι οι αγροτικές περιοχές θα πρέπει να διατηρήσουν επαρκή αριθμό ειδικευμένου εργατικού δυναμικού για να διαχειριστούν τις αυξανόμενες και μεταβαλλόμενες απαιτήσεις στους τομείς της γεωργίας και της δασοπονίας, ενώ παράλληλα θα πρέπει να αντιμετωπίσουν τη μείωση του αγροτικού πληθυσμού.
8. Στο όραμα της Επιτροπής καθορίζεται μια σειρά από κυρίαρχες προτεραιότητες που θα πρέπει να καθοδηγήσουν τη μετάβαση προς μια κλιματικά ουδέτερη Ευρώπη. Μία από αυτές είναι η ακόλουθη: προώθηση μιας βιώσιμης βιοοικονομίας, διαφοροποίηση της γεωργίας, της κτηνοτροφίας, της υδατοκαλλιέργειας και της δασοπονίας, με περαιτέρω αύξηση της παραγωγικότητας και παράλληλη προσαρμογή στην ίδια την κλιματική αλλαγή, διατήρηση και αποκατάσταση οικοσυστημάτων και εξασφάλιση βιώσιμης χρήσης και διαχείρισης των φυσικών χερσαίων, υδατικών και θαλάσσιων πόρων.

9. Η ανακοίνωση ζητά από όλους τους ευρωπαϊκούς και εθνικούς πολιτικούς φορείς, καθώς και από ενδιαφερόμενα μέρη από τον ιδιωτικό τομέα και τους Ευρωπαίους πολίτες, να συμμετάσχουν ενεργά στη συζήτηση και να προσδιορίσουν μέτρα για τη δημιουργία μιας ανταγωνιστικής οικονομίας χαμηλών εκπομπών διοξειδίου του άνθρακα, λαμβάνοντας παράλληλα υπόψη τόσο τις προκλήσεις όσο και τις ευκαιρίες.
10. Το πολύπτυχο και διεπιστημονικό όραμα που παρουσιάζεται στην ανακοίνωση απαιτεί συντονισμένη δράση από ευρύ φάσμα τομέων, μεταξύ των οποίων μεγαλύτερο βάρος φέρουν η γεωργία, μαζί με την ενέργεια και τις μεταφορές.
11. Η ανακοίνωση καλεί όλες τις σχετικές συνθέσεις του Συμβουλίου να διεξαγάγουν εκτενείς συζητήσεις προσανατολισμού για τη συνεισφορά των δικών τους αντίστοιχων τομέων πολιτικής στο συνολικό μακρόπνοο όραμα της ΕΕ για τη μετάβαση σε μια ανταγωνιστική και κλιματικά ουδέτερη οικονομία. Στο πλαίσιο αυτό οι υπουργοί Γεωργίας καλούνται να συζητήσουν τα κυριότερα στοιχεία της ανακοίνωσης που αφορούν τη γεωργία.
12. Η ανταλλαγή απόψεων στο Συμβούλιο (Γεωργία και Αλιεία) έχει ως στόχο να καθοδηγήσει τα βήματα προς τους κυριότερους στρατηγικούς προσανατολισμούς και να διερευνήσει το όραμα των κρατών μελών με ορίζοντα το 2050, με βάση τους στόχους που έχουν συμφωνηθεί για το 2030.

Ερώτηση

Θεωρούν οι υπουργοί ότι η ανακοίνωση της Επιτροπής «Καθαρός πλανήτης για όλους» θέτει τη σωστή κατεύθυνση για τη μακροπρόθεσμη συμβολή της ΕΕ στην επίτευξη των στόχων της συμφωνίας του Παρισιού όσον αφορά τους τομείς της γεωργίας και της δασοπονίας; Στο πλαίσιο αυτό, πού βλέπουν οι Υπουργοί την πλέον επείγουσα ανάγκη για δράση στον τομέα της γεωργικής πολιτικής σε εθνικό και ενωσιακό επίπεδο;